



---

# SERTIFITSEERITUD SEEMNE KASUTAMISE OLUKORD EESTIS NING KASUTAMIST MÕJUTAVAD TEGURID SEEMNEKASUTAJATE HULGAS

**Kvalitatiivuuring**

**Seemneliit**

**Oktoober 2011**

## SISUKORD

<b>UURINGU TAUST .....</b>	<b>3</b>
<b>1 Eesmärk.....</b>	<b>3</b>
<b>2 Uuringu läbiviimine.....</b>	<b>4</b>
<b>3 Projekti eest vastutajad.....</b>	<b>4</b>
<b>TULEMUSED.....</b>	<b>5</b>
<b>1. Seemnekasvatamise olukord Eestis.....</b>	<b>5</b>
<b>2. Teadmised SERT-seemnest.....</b>	<b>10</b>
<b>3. Vajadused ja ootused Seemneliidule .....</b>	<b>12</b>
<b>KOKKUVÕTE .....</b>	<b>14</b>

## UURINGU TAUST

Käesoleva aruanne on koostatud 18. oktoobril 2011.a. Paides läbiviidud fookusrühma vestlute põhjal. Aruanne esitatakse uuringu tellijale **Seemneliit**.

Varasematel aastatel ei ole Seemneliit taolist uuringut tellinud, tegemist on esimese kvalitatiivuuringuga, mille eesmärgiks oli koguda seemnekasutamise alast teavet sihtrühmadelt Seemneliidu töö parendamiseks ning sertifitseeritud seemne tõhusamaks turustamiseks ja kasutamise suurendamiseks Eestis.

### 1 Eesmärk

**Uuringu eesmärgiks** oli selgitada, milline on tänane olukord sertifitseeritud seemne kasutamisel Eestis. Uuringus keskenduti järgmistele teemadele:

#### **1. Seemnekasutamise olukord Eestis**

- Milliseid kultuure Eestis kasvatatakse ning kasutatakse ja millised on põhilised argumendid nimetatud kultuuride kasvatamisel
- Milline on sihtrühma hinnangul olukord Eesti seemnekasvatases
- Millist seemet sihtrühm kasutab (SERT ja/või OTS seeme) ning kasutamise põhjused
- Seemne uuendamise tsüklid ja põhjendused
- SERT-seemne kasutamise põhjused, regulaarsus
- Seemne hankimise peamised allikad
- Taime- ja loomakasvatajate praktika seemne kasutamisel (erinevused)

#### **2. Teadmised SERT-seemnest**

- Teadmised ja teadmiste allikad SERT-seemnest
- Peamised infokanalid teabe hankimisel SERT-seemnest
- SERT-seemne müüjate tuntus sihtrühmas
- Kogemused SERT-seemnega kultuuride põhiselt
- Info kättesaadavus ja kursis olek SERT-seemne puhul

#### **3. Sihtrühma vajadused ja ootused Seemneliidule**

- Tänaste kontaktide kaardistus
- Ootused ja vajadused Seemneliidule
- Kogemus ja ettepanekud Seemneliidu kodulehe osas

- Ettepanekud Seemneliidule SERT-seemne kasutamise suurendamiseks tänases Eestis.

## 2 Uuringu läbiviimine

**Uuringu sihtrühma** moodustasid Eesti taime- ja loomakasvatajad. Fookusgrupp komplekteeriti nõudega, et sellest osavõtjad oleksid reaalselt/praktiliselt seemnekasutajad ja seemnekasvatajad, kes puutuvad igapäevaselt kokku seemnekasutusega seotud teemadega.

18. oktoobril 2011 Paides eesti keeles läbiviidud vestlusrühmas osales 9 sihtrühma kuuluvat inimest.

Osavõtjate hulgas oli kaks (2) naist ja seitse (7) meest.

## 3 Projekti eest vastutajad

Uuringu erinevates etappides olid vastutavad:

- Projekti juht: Iivi Riivits-Arkonsuo
- Tellijapoolne kontaktisik : Ly Rand

Kontaktandmed:

- Telefon: 6 684 858
- Faks: 6 277 584
- E-post: [iivi@turu-uuringute.ee](mailto:iivi@turu-uuringute.ee)

## TULEMUSED

Fookusgrupis osalenute sõna-sõnalised väljaütlemised on edastatud kursiivis ja jutumärkides.

### 1. Seemnekasvatamise olukord Eestis

Fookusgrupi intervjuu esimese osa ala-temaatika oli seotud seemnekasvatamise ja seemnekasutamisega seotud olukorraga tänases Eestis.

Kõigil osalejatel paluti selgitada:

- millist kultuuri nad kasvatavad
- milline on seemne kasutamine, põhjused ja seemne päritolu (kas SERT-seeme või OTS-seeme)

#### 1.1. Kasvatatavate kultuuride lõikes paluti fookusgrupil lähtuda järgmistest enamlevinud kultuuridest Eestis:

- teraviljad: kaer, oder, nisu, rukkis või muu
- kaunviljad: hernes, uba või muu
- õlikultuurid: raps, rüps või muu
- heintaimed
- kartul

Kokkuvõtlikult saab väita järgmist:

Kõik sihtrühmas osalenud intervjuueeritavad kasvatavad teravilja, õlikultuure, kaunvilju ja heintaimi. Sihtrühmas ei tegele keegi kartulikasvatusega.

#### 1.2. Kasvatatavate kultuuride seemne kasutamine ja päritolu

Sihtrühmas osalenud intervjuueeritavad kasvatavad kultuure kahel peamisel põhjusel:

- Teravili – söödaks ja müügiks
- Heintaimed – söödaks (oma karjale)
- Õlikultuurid - müügiks
- Kaunvili - söödaks

#### 1.3. Kasvatatavate kultuuride seemne päritolu (SERT-seeme või OTS-seeme) ja kasutamine praktikas

Fookusgrupis osalejate praktilise kogemuse põhjal:

- Õlikultuurid ostetakse SERT-seemnena
- Teiste kultuuride (eeskätt teravili) puhul lähtutakse põhimõttest, et SERT-seemet ostetakse niipalju kui on vaja toetuse nõude täitmiseks. Toetuse nõude kohaselt on vaja 15% külvidest vaja teha SERT-seemnega.

- Heintaimede puhul eeskätt suuremad põllumehed ostavad SERT-seemnena, osad paljundavad/kasvatavad ise

SERT ja OTS-seemne kasutamise osakaal ja põhimõtted:

- 60-75% osas kasutatakse OTS-seemet
- OTS-seeme kasvatatakse ise
- Seemne kasvatamisel lähtutakse järgmisest põhimõttest: ostetakse kõrgema paljunduse seeme (näiteks Eliit) ja seda paljundatakse 3-5 aastat.
- Jälgitakse, et seemned ei vananeks, nõ kohalikke liike ei kasvatata
- Timuti ja ka kõrreliste osas kasutatakse isepaljundust
- Seemneuuenduse etapis jälgitakse, milliseid uusi seemnesorte Eestis pakutakse, samuti kuulatakse enne otsuse tegemist (eeskätt enne sordi vahetamist) teiste kolleegide kogemusi
- Väiksema ha arvuga põllumehed järgivad heintaimede kasvatamisel põhimõtet, kus heintaimi kasvatatakse niipalju, kui keskkonnasõbralik tootmine nõuab .

#### 1.4. Seemneuuenduse protsessi pikkus ja sordivahetuse peamised põhjused

Fookusgrupi osalejate kogemuse baasil jaguneb seemneuuenduse protsess ajaliselt peamiselt kaheks. Seemet uuendatakse:

**A.** 4-5a tagant

**B.** 2-3 a tagant

Tsitaadid fookusgrupis antud vastustest, mis põhjendavad seemneuuendust ajas:

*"Vahetame seemet kultuuride viisi kahe kuni kolme aasta tagant, ostame uue seemne sisse ja paljundame ise."*

*"Iga aasta ostame odra ja nisuseemet ja kui tavaliselt saame C2 (viimane müügikategooria seeme), siis kasutame seda kaks aastat, siis ostame jälle uue."*

*"Igal aastal on kaks või kolm sordi sert-seemet kasutuses, nende saagikuse pealt vaatame, milline on kliimasse sobivus ning kultuuri püsivus, samuti haigustele vastupidavus."*

*"Rapsiga on rohkem siblimist, tuleb vahetada kiiremini, teraviljaga 4-5 aastat on piisav aeg vahetamiseks. Rapsiga on see asi, et vaatad kasvuaega ja koristust, õli sisaldust."*

*"Sordiuuendust tihti ei tee. Kui tekivad probleemid, siis teen. Uuendasime sel aastal seemet, võtsime sisse kõrgema paljunduse. Aga tulemus oli, et saime oma OTS-seemnest viletsama. Üldiselt kasutan 2 või 3 aastat omatoodetud seemet."*

*"Süsteem on selline, et üks põhisort nisust, mida kasvatame on sama, teist sorti vastavalt sordikatsele proovime. Ostame näiteks tonn Eliitseemet, kui see õigustab, kui ta on C2 siis jätame, paljundan ise 2 a ja siis otsustan, mis edasi saab. Eesti mullastik on keeruline, ühel põllul on mitu mulda."*

Uuringu põhjal on **sordivahetust toetavad järgmised tegurid:**

- Sorti vahetatakse, kui muud üle ei jää või kui sort konkreetsetele muldadele ei sobi
- Sorti vahetatakse saagikuse suurendamise eesmärgil

- Sorti vahetatakse seemnepuhtuse eesmärgil
- Sordivahetust tingib olukord, kus eelmise, st vana, sordi seemet pole saada
- Müüdava teravilja parameetrid ei vasta ostja/ekspordi nõuetele, sordivalik aitab need nõuded täita
- Vanal seemnel on idanevuse probleem
- Ostja/partner langeb ära

*"Teravili läheb müüki toiduteraviljana – näiteks ütleb Taru Mill meile parameetrid, või siis ekspordi maad ütlevad parameetrid ette, mis nõuetele peab vili vastama. Hea ja kvaliteetse toiduteravilja lähtealuseks on sordivalik, mis aitab need nõuded täita. Söödaviljast ei saa toiduteravilja. Toiduteravilja saagikuse määrab sort."*

*"Kasvatasin õlleotra, aga kui Rakvere tootmise lõpetas, siis lõpetasime ka meie. On söödaoder jäänud."*

Uuringu põhjal on **sordivahetuse peamisteks pidurdajateks järgmised tegurid:**

- Seemnevahetus on kallis lõbu ja ka risk, seemnevahetusele eelneb
- katsetamist oma põldudel (võib juhtuda, et ei sobi mullastikuga)
- katsetamist kliimasse sobivusega ja haigustele vastupidavuse hindamist

Lisaks pidurdab sordivahetust:

- rahaline kitsikus (nõ masu ajal oli rohkem omatoodetud seemet)
- sorti ei vahetata, kui järeleproovitud sort "töötab"
- sordikirjeldus ei pruugi paika pidada ning põllumees on pigem konservatiivne

*"Muutust teed raske südamega. Teravilja külvad 200 kilo ha (mis on väike norm), seeme aga on hinnaline, ostust (külvinormi) muuta on raske teha. Sordivahetus on risk. Eriti kui naabril on hea sort ja ise vahetad ja saad vastu pükse."*

*"Ühe aasta põhjal ei saa sordi järeltust teha. Põud tegi liiga sel aastal, üks uus nisusort andis sert-seemnena poole vähem saaki kui ots-seeme. Tera oli ilus aga ilm ei soosinud. Kui sademeid pole, ei tule midagi."*

*"Seemet saab uuendatud aga ma pole uuemaid sorte taga ajanud. Anni on kindel, annab põldudel välja. Teisi sorte pole võtnud."*

*"Sordikirjeldus ei pruugi paika pidada, sõltub maast, kus ta kasvab. Eesti mullastik on keeruline, ühel põllul on mitu mulda."*

### **Moderator: Mida arvate EMÜ professor Roostalu väitest, et saagist 20% määrab sort?**

Fookusgrupis osalejate arvamus eelnenud väitele:

Ei nõustu väitega, sort võib määrata viiendiku

*"Seemneliit tahab, et 1/3 määrab sort"*

- Sortide valik on kompromiss saagikusega ning sobivusega mullastikku
- Igal aastal on eriolukord, faktorite osakaalud on erinevad
- Eesmärgiks on stabiilsus, mitte sordivahetus

Ilmastik määrab Eestis 50%, seejärel tulevad ülejäänud tegurid

- Rapsi kultuuri puhul on väide tõene
- Kohalikud sordid on suurema saagikusega, näiteks Anni

"Anni on lollikindel, see mõjutab meid, annab stabiilse saagi väiksel väetusfoonil iga ilmaga. See on kohalik sort."

### **1.5. SERT-seemne vähese kasutamise peamised põhjused tänases Eestis. Tegurid, mis muudaksid SERT-seemne kasutuspinda laiemaks**

Fookusgrupis osalejate hinnangul on SERT-seemne kasutamise vähesed põhjused tänases Eestis järgmised:

#### **a. SERT-seemne kõrge hind võrreldes OTS-seemnega**

"Eesti põllumajandus on käibekapitali puuduses. Enne ostame väetist. Umbrohud on vaja tappa."

"Sert-seemne osakaal oleks suurem kui sert-seeme oleks odavam. Kui 30 t ostad, on rahaliselt tunda."

#### **b. SERT-seemnekasvatuse muutunud tsunftilikuks ja kitsas grupp hoiab äri enda käes, mis ei muuda SERT-seemne kasvatamist ja kasutamist atraktiivsemaks tsunftist väljapoole jääjate jaoks**

"Seemnetootjaks hakkamine nõuab investeeringut. Eeldab ekspordi.

Omatarbeks toota ei saa. Me ei tohi seda teha, ka Eliidiga mitte. Me täna ei tea, mis seeme tähendab, saame 100 kg enam saaki, aga tahaks pool tonni enam saada. Oleme sundseisus. Ei maksaks karta, et põllumees ostab, paljundab – ei maksaks karta, sest litsentsitasu maksame nagunii. Põllumehel on oma seemnetehnika, et sorteerida ja puhastada, ta tahaks teha oma tarbeks."

#### **c. vaba raha puudumine**

"Raha ikka raha. 3-4 aastat on hea, siis tuleb vahetada. Miks ma peaks ostma kallist, kui ise korralikult sorteerin ja paljundan. Kui rajan seemnepõldu, teen ekstra seemnepõllu, poputan seda. Toodan ise oma seemet, teen seda nagu seemnekasvataja, minu sordi potentsiaal on mitu aastat."

#### **d. teadmatus**

"Sert-seemet ei kasutata rumalusest. Seeme vajab uuendamist. Rumalad ostavad naabrimehe käest C4 ja kasvatavad veel neil aastat ja imestavad, miks saaki ei tule - see on rumalus. Millest tuleb rumalus? Harituse nappus, iseenese tarkus, teine asi, et püütakse raha kokku hoida vale koha pealt."

#### **e. võimekus ja tehniline valmidus toota ise kvaliteetset OTS-seemet**

#### **f. teised sisendid on olulisemad (väetised, küte)**

#### **g. bürokraatia**

"Kui osa tootjaid, kes seemet toodavad, pakuvad seemet, mis pole nõ läbi läinud, on tegemist musta äriaga. Hind on sama, aga ta pole sertifitseeritud. Tegelikult on kõrgpaljundusseeme ja põllumees võiks seda kasutada.

Kui ma ise ostan tonn Eliitseemet Jõgevalt siis on küsimus, kas sertida või panna maha ots-seemnena, ilma sertimata. Tegelikult on ta ju kõrgpaljundatud. Sertimine on lisatöö ja bürokraatia. Parem omakeskis toimetada.

Eliitpaljundust on rakse saada, va Jõgevalt. Annit saad ja mõne rukkisordi, mõne suvinisu. Valik on väga piiratud."

#### **e. Toiduvilja ja seemnevilja suured hinnakäärid**

"Vahe on 1:2le. Kui toiduviljahinnad tõusevad, siis kohe seemnehinnad tõusevad. Miks ta tõuseb kohe, ei peaks tõusma. Loomadele ei sööda C2 sisse. "

#### **f. Seemnemüüjate üleolev suhtumine**

"Mul on (enda tarbeks) 200 ha maad. Ostin odraseemne 12 tonni, sain 4 partiist jäägid, küsisin, kuidas ma külvan seda, öeldi ära ole ülbe, sert-seeme oli. "

**Milliseid muudatusi on vaja SERT-seemne laiema kasutuspinda tekkimiseks:**

- a. Võimalus osta Eliitseemet, mis muudaks SERT-seemne kasvatamise atraktiivsemaks. Kõrgem paljundus annab rohkem saaki, praegu on saadaval viimane paljundus ja efekti ei taju

"Välja müüakse C2-na. Eliitseemet turult ei saa osta, kui antaks võimalust osta Eliitseemet, muudaks see sert-seemne kasvatamise atraktiivsemaks. See kõrgem paljundus annab rohkem saaki, praegu ma saan viimase paljunduse ja ei taju efekti. See pärsib sert-seemne kasvatamist. Põllumees ei tunne et, see on kasulik. Liiga kitsaks on läinud."

- b. Avatus sordiomanike poolt.

"Liiga kitsaks on läinud. Avatust on vaja. Ei tea, miks hoitakse kindla tsunfti käes seda äri. See on äri, va C2. Numbrid on kehvakesed. Sordiomanik on a ja o. Sordiomanikud on kõrgel ja kaugel. Valiku teeb kohalik diiler. Ta sertifitseerib C-e C2na. Välja müües sertifitseerib Eliidi kõige madalama kategooriana, mõte on selles, et keegi ei saaks sellest toota seemet."

- c. Vähem bürokraatiat

"Suvinisu oli jaanuaris broneeritud. Õeldi et otsusta kohe ära, muidu ei saa.

Raha ja bürokraatia – et paber saada, see nõuab aega, ruume, partiile ligipääsu, investeeringuid jne, pole mõtet investeerida, et toota 10 partiid aastas."

### Kokkuvõtlikult teemal 1.5

- Suurem põllumees Eliitseemet praktiliselt osta ei saa. Tema tahaks ise toota, aga ei saa, va Jõgeva SAI pakutav sort Anni
- SERT-seemne osakaal oleks suurem kui SERT-seeme oleks odavam
- Sordiomanik on äris A ja O, seda tuleks muuta
- Seemnekasvatussüsteem on läinud tsunftilikuks, enam on vaja avatust
- Põllumehel on oma tehnika, et sorteerida ja puhastada, täna tal pole see võimalik, sest tsunftisüsteem ei luba toota
- Toiduvilja ja seemnevilja käärid suured

### 1.6. Seemne ostmise kanalid

- a. Ostetakse seemnefirmalt (välismaa sordi esindajad) ja Eesti seemne kasvatajalt  
b. Heinaseemne sordi omanikult (Jõgeva SAI)

"Ostame seemnefirmalt. On õnnestunud saada kõrgemat paljundust, võtan tavaliselt rohkem, teen 2 a seemne, muret vähem. Teine seeme peab olema tagavaraks, et ait poleks tühi. Sel kevadel kogu talinisu läks aia taha, kui poleks topeltnisu olnud, polekski midagi külvata olnud."

"Ostame seemnefirmadest ja tunnustatud seemnekasvatajatelt. Juhusliku käest ei osta kunagi."

### 1.7. Erinevused taime/loomakasvataja jaoks seemne kasutamise aspektist

- a. Loomakasvatus dikteerib seemne kasutamise

"Kui on 1000 looma, pead nad ära söötma ja vaatama, et kari oleks söönud. Nisuga püüame rohkem toidunisu sorte kasvatada, ilm teeb korrektoori. Kui lähed söödaniisu peale välja, on raske toidunisu saada. Toiduvili kipub söödaviljaks minema. Kui läheb halvasti, läheb loomale. Kui hästi, toiduviljaks."

"Loomakasvatus dikteerib, mida kasvatada. See määrab, mida viljaga teha tahad. Kui on loom, arvestad temaga, kui pole, ja siis kasvatad, mida saad müüa."

## b. Toiduvilja kasvatajatel on kvaliteet olulisem, seemet tuleb tihedamalt vahetama

*"Kui raha tuleb teravilja müügist, siis tuleb seemet vahetada tihedamini, loomasööda puhul pole see nii oluline."*

## 2. Teadmised SERT-seemnest

### Fookusgrupi teises teemaplokis keskenduti

- sihtrühma teadmiste selgitamisele SERT-seemnest
- peamistele infokanalitele, kust hangitakse teavet
- selgitati SERT-seemne müüjate tuntust
- kogemusi SERT-seemnega
- info kättesaadavust ja kursisolekut SERT-seemne teemadel
- majandusarvestuse tegemine/mitte-tegemine SERT-seemnega

### 2.1.-2.2. Teadmised ja teadmiste allikad SERT-seemnest

Intervjuus osalenute hinnangul on teadmised SERT –seemnest olulised ja informatsiooni hankimiseks SERT-seemne kohta kasutatakse erinevaid allikaid.

Sihtrühma motiveerib infoga kursis olema vajadus olla kõrgel professionaalsel tasemel. Põhiliselt toodi välja kolm argumenti:

- Igapäevatöö, sest kui uue infoga kursis ei püsi, jääb "ajast maha"
- Vajadus olla kursis sordi võrdluskatsetega ja väetise katsetega
- Vajadus olla kursis seemnealase seadusandlusega

Sihtrühm hangib seemnealast infot järgmistest allikatest:

- Müügifirmade õppepäevad
- Internet
- Maamajandus
- Kolleegide kogemusest
- Katsete jälgimisest

*"Teiste tootjate kogemus on väga hea, saad teistega kokku, räägid. Käime 2-3 korda teistega koos, 4-5 mehega, arutame, jagame kogemusi, igaüks teeb midagi teistmoodi oma mulla ja põlluga, igaüks teeb teistmoodi. See on kõige parem eneseharimise koht. "*

### 2.3. SERT-seemne müüjate tuntus sihtrühmas

Sihtrühmas kogutud info põhjal on tuntud:

- Jõgeva sordiaretusjaam
- Batlic Agro
- Farmplant
- Oiderma ja Kookla Seemnekeskused

Sihtrühma hinnangul on halb, kui seemet tuleb osta vahendajalt, sest neil puudub teave/soovimatus selgitada seemne päritolu, omadusi jmt.

#### 2.4. Kogemused SERT seemnega kultuuride põhiselt

Intervjueeritavate hinnangul on põhilised probleemid SERT-seemnega järgmised:

- Nõuded SERT-seemnele on riikide kaupa erinevad. Saksamaalt tuleb korralik, elujõuline seeme; samal ajal on Leedust tulev seeme umbrohurikas
- Riikide kaupa on järelkontroll erinev, see tingib pakutava seemne ebaühtlase kvaliteedi
- Siseturul pakutav sordivalik pole hea, samuti on probleeme kvaliteediga
- Seemne ühtlikkus on erinev ja kõikuv, samas näitab just nimetatud parameeter seemnekasvataja kvaliteeti
- Intervjueeritavate hinnangul on olukord õlikultuuridega kõige segasem. Põhiliseks probleemiks on, et õlikultuuride puhul on erinevused SERT-seemne ja OTS-seemne vahel väga väikesed
- Seemnehind peaks olema seotud pakutava seemne kvaliteediga. Kui idanevus on 80%, tuleks seda müüa ka odavama hinnaga
- SERT-seemne ost-müügil peaks sisuline dokument ostule eelnema. Praktikas on tihti olukord, kus dokumendid idanevuse jmt kohta saabuvad hiljem. See tingib olukorra, kus põllumees ostab "põrsast kotis"
- Probleemiks on info kättesaadavus ostetava seemne kohta
- Probleemiks on, et kantslikult hoitakse seemne defitsiiti, see annab vahendusfirmale võimaluse tingimusi dikteerida.

#### 2.5. Info kättesaadavus ja kursis olek SERT-seemne puhul

Sihtrühmale on teema selge ning SERT-seemet puudutava informatsiooniga ollakse kursis. Sihtrühmas põhjendati seda järgmiste argumentidega:

- Info on olemas, tuleb mailile
- OTS-tasu selgituskampaania oli väga oluline, enne seda oli piraatlust palju
- Litsentsitasu maksmisega ollakse kursis, aretajast peetakse lugu

Sihtrühma hoiakut seemnemüüjate suhtes selgitab asjaolu, et seemnemüüjat nähakse vastutavana kvaliteetse seemne müümise eest.

#### 2.6. Majandusarvutuste tegemine ja arusaam SERT-seemne tootlikkusest

Uuringus osalenud põllumehed eraldi majandusarvestust SERT-seemne tootlikkuse kohta ei tee ning sellest tulenevalt ei oska öelda, kas ja mitu protsenti on SERT-seemnega tehtud külvid tootlikumad, saagid suuremad.

Põhjendused:

- SERT-seeme võib anda veidi kõrgemat saaki, sest on värskem paljundus, mida vanem seeme, seda kehvem on ka tulemus.

- Eestis on ilmastiku osakaal saagikusele suur, seda ei ole võimalik SERT-seemne puhul elimineerida
- Intervjueeritavad on seisukohal, et SERT-seemne haiguskindlus võib olla suurem OTS-seemnega võrreldes
- Kui tuulekaer on põllus, on SERT-seemne külvamine mõttetu

### 3. Vajadused ja ootused Seemneliidule

Fookusgrupi kolmandas teemaplokis keskenduti:

- Tänapäevade olemasolu Seemneliiduga
- Ootused ja vajadused
- Kogemused ja ettepanekud Seemneliidu kodulehele
- Ettepanekud Seemneliidule SERT-seemne kasutamise suurendamiseks tänases Eestis

#### 3.1– 3.3. Tänapäevad kontaktid Seemneliiduga. Seemneliidu väljapaistvus. Ootused ja vajadused. Ettepanekud Seemneliidu kodulehe osas

Sihtrühma esindajate arvates paistab Seemneliit täna välja elektrooniliselt kodulehe kaudu, sest kord aastas on vaja deklareerida seemne-alane tagasiside.

Sihtrühma ootused Seemneliidule

- **infopäevade läbiviimine**
- Probleemiks on osadele seemnekasutajatele, et vahendajad viivad läbi kinniseid õppepäevi, kuhu pääsevad ainult need põllumehed, kes nende käest ostavad. Ülejäänud, kes pole kliendid, infopäevadele ei pääse.
- **Sordikirjelduste info levitamine ja kättesaadavaks tegemine**
- **Katsetulemuste info levitamine ja kättesaadavaks tegemine**
- **Katsetulemuste koondamine ühte kohta**
- **Kogemuste jagamise võimaldamine sordiga seoses**
- **Seemneliidult oodatakse koodatud infot kodulehele: tootmiskatse andmed, täna on kogu info hajutatud eri kohtades**
- **Seemneliit võiks vahendada oma kodulehel seemnekasvataja, seemnetootja kogemust – näiteks millisele mullastikutüübile valida sobiv tehnika ja sort**
- **Seemneliidu jagatav info ei tohiks olla tsunftilik**
- **Seemnetemüügi info võiks olla sisulisem, näiteks võiks luua Seemneotsija.**

Sihtrühmas osalenute arvates on oluline, et katsepunktid ise ennast reklaamiks, et põllumees nad üles leiaks.

Sihtrühmas osalenute arvates on Põllumajandusuuringute Keskuse info väga oluline ja hea kvaliteediga.

Sordilehtede olulisus sihtrühma jaoks.

#### 3.4. Ettepanekud Seemneliidule SERT-seemne kasutamise suurendamiseks ja tänase olukorra parandamiseks

- Vahendajad ehk diilerid ei tohiks survestada seemnekasvatajaid

- Turul peaks lõpetama ülereguleerimise ehk kartelli
- Seemneliit peaks tegema info jagamise viljakastavajatele, kes pole OTS-tasu maksnud. See aitaks vähendada olukorda, et ei deklareerita
- SERT-seeme peaks olema odavam
- Põllumees tahaks omale kõrgemat sordi paljundust. Vaja oleks kokkuleppeid seemne tootja ja sordi esindaja vahe. Probleem on, et sordi omanik arvab sellest kaotavat. Kui sordi omanik müüb C2, saab ta rohkem kasu kui müüb Eliiti. Aga ta ei arvesta, et seda tehes saab ta litsentsitasusid.

## KOKKUVÕTE

Uuringu läbiviija hinnangul joonistusid kolmest teema-plokist välja kõige olulisemana järgmised aspektid:

1. Uuringus osalejate arvates on seemnevaldkond tänases Eestis tsunftilik.
2. Põllumehed vahetavad seemet keskmiselt 3-5 a tagant.
3. Oluline on hinnakäärde lõppemine tarbevilja ja seemnevilja vahel.
4. Põllumees soovib ise seemet kasvatada, suurematel põllumeestel on selleks olemas ka oma tehnika. Vaja oleks kokkuleppeid seemne tootja ja sordi esindaja vahel.
5. Põllumees ei tee täna majandusarvestus SERT-seemne saagikuse ja tasuvuse kohta.
6. Diilerite suhtumine seemnemüügi protsessis on põllumeestesse üleolev. Probleemiks on paberimajanduse puudus ostuprotsessis
7. Rapsiga on probleemid kvaliteedis, omakasvatatud seeme on kvaliteedis samaväärne SERT-seemnega
8. Laborid võiksid töötada enam põllumeeste huvides, analüüsida ja põllumeeste probleemide lahendamisele kaasa aidata. Laboritelt oodatakse üldistusi aastate iseärasuste, kliimatiliste tingimuste jne osas
9. Seemnehinda on vaja reguleerida lähtudes seemne kvaliteedist, eeskätt idanevusest.